

ZOOLOGICKÉ DNY

Brno 2023

*Sborník abstraktů z konference
9.–10. února 2023*

Editoři:

BRYJA Josef, HORSÁK Michal, HORSÁKOVÁ Veronika

Pořadatelé konference:

Ústav biologie obratlovců AV ČR, v.v.i., Brno

Ústav botaniky a zoologie, Přírodovědecká fakulta MU, Brno

Česká zoologická společnost

Místo konání: Ekonomicko-správní fakulta MU, Lipová 41a, 602 00 Brno-Pisárky

Datum konání: 9.–10. února 2023

Organizační výbor konference:

Bryja J.
Fornůsková A.
Horsák M.

Horsáková V.
Hroudová S.

Líznarová E.
Zukal J.

Organizační tým:

Buchtová J.
Coufal R.
Devánová A.
Důjková J.
Dusík D.

Horák K.
Chalupová V.
Janča M.
Klobušická V.
Kratochvílová A.

Kubáčková L.
Mikolášová T.
Nečas T.
Němec T.
Pavlíčková B.

Pliska D.
Švejnoha M.
Winterová B.

BRYJA J., HORSÁK M. & HORSÁKOVÁ V. (Eds.): Zoologické dny Brno 2023. Sborník abstraktů z konference 9.–10. února 2023.

Vydal: Ústav biologie obratlovců AV ČR, v.v.i., Květná 8, 603 65 Brno

Grafická úprava: BRYJA J. & HORSÁKOVÁ V.

1. vydání, 2023

Náklad 100 výtisků.

Doporučená cena 200 Kč.

Vydáno jako neperiodická účelová publikace.

Za jazykovou úpravu a obsah příspěvků jsou odpovědní jejich autoři.

ISBN 978-80-87189-39-9

Rozdiely v kraniálnom skelete užoviek *Natrix tessellata* (Squamata: Natricidae) podporujú hypotézu ich skrytej druhovej diverzity

PAPEŽÍKOVÁ S. (1), IVANOV M. (2), JABLONSKI D. (1)

(1) Katedra zoológie, Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského, Bratislava; (2) Ústav geologických vied, PřF MU, Brno

Užovka fřkaná (*Natrix tessellata*) je semiakvatický druh vyskytujúci sa na troch kontinentoch (Európa, Ázia, okrajovo Afrika). Na základe mtDNA vytvára deväť evolučných línií, ktoré divergovali od miocénu po pliocén. Dlhý čas štiepenia línií, veľký areál distribúcie a potravná variabilita môžu byť faktormi adaptívnej evolúcie a divergencie. Otázkou teda je, či je fylogenetická diverzita prítomná aj na kraniálnom skelete. Bolo analyzovaných 33 jedincov deviatich línií pomocou mikro-CT skenov a vyhotovením 3D modelov lebiek. Na vybrané kosti (frontále, parietále a supraokcipitále; 21 LM + bazisfenoid a baziokcipitále; 17 LM) boli určované landmarky (LM). Jedince európskej, krétskej, jordánskej, kazašskej a uzbeckej línie majú relatívne krátku a širokú frontálnu kosť, rovnako tak aj parietálnu kosť a väčšine jedincov sa zbiehajú parietálne hrebienky posteromediálne. Jedince gréckej, iránskej a kaukazskej línie majú relatívne úzke a anteroposteriórne pretiahnuté kosti frontále a parietále s výrazným kýlom v posteriórnej časti parietále. Turecká línia je vo vyššie uvedených znakoch intermediálna. Tvarové rozdiely supraokcipitálnej kosti naprieč líniami nie sú významné, veľkosť a umiestnenie mediálneho a okcipitálnych hrebienkov sú ale výrazne variabilné. Bazisfenoid je u jedincov európskej, krétskej, jordánskej, kazašskej a uzbeckej línie kratší, širší, u jedincov gréckej a iránskej línie relatívne úzky a anteroposteriórne pretiahnutý s nevýraznými bazipterygoidnými výbežkami a jedince kaukazskej a tureckej línie vykazujú intermediálnu pozíciu. Rozdiely v rozmeroch baziokcipitálnej kosti nie sú významné, pričom tvar a umiestnenie mediálneho a laterálnych baziokcipitálnych výbežkov sú opäť variabilné. Kraniálny skelet sa teda naprieč mitochondriálnymi líniami líši, pre konkrétnejšie závery je však nutné vyhodnotiť ďalšie dáta, kombinované s externou morfológiou a genetikou.

Štúdia bola podporená grantom Vedeckej grantovej agentúry Slovenskej republiky VEGA 1/0242/21.

POSTER